

JOVENÍVO LA

Març 1960

JOVENÍVOLA

Març 1960

Editat a MULTICOP - Barcelona

Dipòsit Legal B - 14508 - 1959

EDITORIAL

Realitats i projectes

En parlar de sentit de responsabilitat i d'exigència, veníem a definir en termes generals una norma de conducta. Creiem que aquesta exigència, fonamentada en la mateixa finalitat pretesa, cal que sigui unànimement acceptada, si volem seguir el camí iniciat i que nosaltres hem escollit lliurement. Cal, de totes maneres, una clara visió de les coses, que no s'obté sense un veritable i autèntic amor i sense un coneixement profund de causes, projectes i realitats. Ens defraudaríem mútuament si, empesos, per un zel equivocat, volguéssim resoldre de cop moltes coses. Primer de tot, abans de resoldre o de pretendre resoldre res, és necessària una convicció, una vocació i un veritable sacrifici (se'n parla molt, però se'l practica poc). Per a bastir una sòlida casa, calen sòlids fonaments. I aquests, en la definitiva construcció no es veuen, no es manifesten, però mantenen l'edifici.

Cal aspirar a molt, sempre dins els límits deguts i naturals. Cal enlairar-se, prendre volada. Però, principalment, cal arrelarse. Fer, construir, és sinònim de solidificar, d'afermar. Contràriament, l'esfondrament seria catastròfic, lamentable i contrari als mateixos principis.

Fer autènticament i treballar amb seguretat, equilibri, mesura i força és una norma de saviesa. Parlem, potser, en termes generals, però que poden concretar-se perfectament en les nostres actuacions. En aquest treball, cal una unitat de criteri i un nivellament de forces. Cada membre té les seves funcions específiques. ¿Coneixem tots la nostra? ¿N'estem conscients i convençuts? Després de la reflexió, cal posar-se al treball.

L'esforç d'unitat contribueix a la més perfecta estructura de l'obra. En la nostra actuació diària, hem d'aspirar ben alt, arrelats a la realitat més autèntica. Aquesta comunió de criteri és la que ens farà vèncer.

Concretament, parlant de realitats i projectes, pensem donar a través de JOVENÍVOLA, un caràcter marcadament maragallí a aquest any. Les raons són ben conegudes. Esperem que, amb la col·laboració de tots, els fets responguin a l'esperança. En aquestes pàgines parlem i parlarem de Maragall. L'Orfeo Català, dedicarà un fervent homenatge al nostre poeta. Nosaltres tenim en projecte i vies de realització unes conferències sobre Maragall, un número extraordinari de JOVENÍVOLA dedicat a ell, una exposició d'homenatge sobre diferents aspectes de la seva vida i obra, i, sobretot, fer estimar el nom d'un dels més grans poetes, amic i col·laborador de la nostra obra.

JOAN MARAGALL

Ha mort un poeta! Un poeta nostre! Trista realitat, que ens deixa atuits de sobte, com si el sol se'ns hagués post al ple de la migdiada. Perquè un poeta com en Maragall és un do de Déu per als homes; és un crit de deslliurament de tot el que aclofa i enterboleix l'esperit sobre la terra; és un raig de sol vivificador per a l'ànima. I, si el poeta és de la nostra sang i vident de la modalitat actual, la seva desaparició és la dissort més forta que pot caure sobre els seus germans de pàtria, perquè s'ha eixugat de sobte una de les deus més pures de l'expressió del verb de raça.

En Maragall era el nostre poeta optimista: tenia el do de resoldre en harmonia tot l'aparentment contradictori, en la pau profunda de son esperit. Tenia tanta bondat, que molt sovint semblava que el poeta oblidés el mal moral la dolenteria dels homes: totes les intencions les creia bones, i, per tant, la realitat moral, bona era. Per això ell sortia, en les baralles entre germans de pàtria, amb els braços estesos, volent-los redimir de l'aparença enganyosa que els encenia en lluita; era el poeta apòstol de l'amor, que amb pura veu volia, dissipant les passions, portar a la unitat els enganyats per les accidentals misèries de la naturalesa humana. Solament ara, en la present crisi del nostre renaixement, que les passions s'han aixecat amb aires de pecat de superbia; que els fronts s'han arrugat amb lletgesa de maldat; el poeta havia plegat les ales blanques; s'havia anat recollint dins de si mateix, com buscant el plec més íntim de la seva ànima, per redimir-lo de tota impureza amb la llum de la veritat, i així aixecar sa definitiva volada cap a l'ideal suprem.

Aquí no és lloc de contar les excel·lències del poeta desaparegut del món dels vius; però sí hem de recordar l'amor que sentia ell per la música, i l'estimació que tenia provada envers l'Orfeó Català.

Hem dit "de l'amor que sentia per la música", i caldria dir un mot més just: hi tenia una fonda penetració. Qui llegeixi sa conferència "El drama musical de Mozart" s'admirarà del sentit profund que tenia del nostre art. Quines belles coses es troben en aquelles paraules desxifrant el ver sentit de la bellesa en la música! Quina lligo d'estètica resulta per als qui, cegats pels procediments i les teories modernes, sols troben bellesa en les obres que corresponen al sistema o procediment que els tenen enlluernats!

Ell era un creient de la santa espontaneïtat en art, i per això tenia per una profanació el retocar els dictats d'aquella fada misteriosa; teoria massa absoluta, sens dubte, però que li deixava endevinar la bellesa a pesar de les imperfeccions de forma. Nosaltres l'havíem vist entusiasmar-se amb diverses sardanes d'en Ventura que miràvem quasi amb desdeny per la puerilitat i la incorrecció de l'harmonització, però de les quals havíem de confessar, per últim, la bellesa viva de les línies melòdiques. Amb aquesta percepció tan delicada de la bellesa ingènua no cal dir si el poeta estimava el cant popular la flor exquisida de la sensibilitat del poble; en "El Comte Arnau", la seva obra potser més transcendent, hi intercala tota la famosa cançó tradicional, sense tocar-ne una paraula; i fins sembla que dit poema no té altra finalitat que cantar la força que té la cançó de l'ànima de raça per redimir l'ànima damnada! Quin poeta trobem que n'hagi fet tan excelsa apologia?

Que en Maragall era un amic entusiasta de l'obra de l'Orfeó, ho havia demostrat sempre. Ell era membre de la nostra societat, havent cooperat als fins de la mateixa amb l'ajuda directa de sos dictats inspirats; ell havia exalcat públicament la nostra obra; i, en els quasi primers temps de la nostra institució, havia traduït molts textos alemanys per al nostre cor; traduccions bellíssimes, que, havent passat per les seves mans, guarden tant d'encís, tanta virginal frescor, com si fossin concepcions originals del nostre poeta.

Per últim hem de recordar que a Maragall devem el text del nostre "Cant de la Senyera", himne que és com el símbol de l'esperit dels nostres cants, com el tremp que els fa forts i sans. Així la veu del poeta ressonarà sempre per sobre els nostres caps com la veu del geni de la terra, guardiana de la nostra fortalesa en l'ideal que és raó de la nostra existència.

LLUÍS MILLET

(De la Revista Musical Catalana, any 1911)

Els ulls oberts de Maragall

Maragall escrivia -en un article- a una senyora: "Així he fet l'esforç de persuadir-la, senyora, que quan dic que la vida és bella no m'ha de prendre per un epicuri, i que quan parlo d'orientar-la cap al seu més-enllà no m'ha de prendre per un asceta, i que quan dic que tot és una sola cosa tampoc no m'ha de prendre per un panteïsta. Perquè jo només vull ésser cristià; i com que m'a dono que em manca molt per a ésser-ne, faig l'esforç de viure tant com puc en Crist; i com que sento la solidaritat de les ànimes i diria que n'hi ha moltes que dormen, en voldria despertar alguna". Al cap d'unes quantes setmanes d'haver escrit aquestes paraules, va morir. I en l'agonia suava dient: "Déu meu, quina mort més dolça!".

Vet aquí on va arribar Maragall, com a síntesi i conclusió d'una vida relativament tan curta. Per davant dels seus ulls -dels seus sentits- van passar totes les coses d'aquest món, i ell sentia que Déu havia fet els seus sentits perquè les contemplés:

"Si heu fet les coses a mos ulls tan belles,
si heu fet mos ulls i mos sentits per elles..."

Així, contemplava tot el que hi havia davant dels seus ulls, tota la realitat, tot allò que conté la perfecció fonamental que és l'existir. El mar i les muntanyes, els homes i els pobles, l'amor i la lluita del seu poble, i també les obres dels homes i del seu poble: la cançó, la casa, el Temple, la sardana. Però aclamava que ni la joia de contemplar-les, ni el dolor de veure'n les falles, ni l'enlluernament de trobar-les fosses en una unitat, no desvirtuaven allò que era en el centre d'ell mateix: la voluntat d'ésser cristià, de viure en el Crist, i la de despertar les ànimes que dormien.

Escrits cap a la fi de la seva vida, els textos que he esmentat són una conclusió que ell ens proposa. Obriu els ulls, ens ve a dir, i no deixeu de banda res del que la realitat us ofereix. Però no centreu la vostra vida en cap aspecte parcial, per molt que us sembli important i us impressioni, per molt que us enlluerni. Recordeu sempre que al darrera es manté sempre l'aspecte veritablement essencial: viure en el Crist, i desvetllar els altres perquè hi visquin.

Encara deia més: deia, humil, que li mancava molt per a ésser cristià. Què hauríem de dir nosaltres! Però no se li acudia, com a remei, cap fugida de la realitat. Déu ens ha fet per viure encarat a la realitat, i a cada una de les realitats que Ell ens posa al davant, per a realitzar-hi tant com sapiguem la nostra perfecció, que no la realitzaríem si no portàvem els altres a desvetllar-se i si no miràvem de realitzar tots plegats la perfecció en la realitat mateixa que tenim al davant. Moltes coses no són com haurien d'ésser i pot dependre de nosaltres que ho siguin, o que s'hi acostin. Mai no ens és permès el camí de l'evasió o de la inhibició: sempre el nostre camí és el d'obrir els ulls davant de les coses i veure-les tal com són. Fins davant de l'hora suprema, quan la nostra tasca serà acabada, mantenia Maragall aquesta aspiració a viure despert i amb els ulls oberts. I quan veia venir que arribaria una hora o altra,

... "en què s'acluquin aquests ulla humans"

el seu prec era encara el de poder contemplar l'eterna realitat inefable:

... "Obriu-me'n, Senyor, uns altres de més grans"

Meditem-ho, quan fa cent anys que ell va néixer i aviat en farà cinquanta que Déu li va donar una mort tan dolça, que volia dir

"una major naixença".

MAURICI SERRAHIMA

=====

EL PARE UBACH, CATALÀ UNIVERSAL

El dia 19 del proppassat febrer lliurava la seva ànima a Déu el monjo benecit del nostre Montserrat, Pare dom Bonaventura Ubach. Era aquell matí de divendres d'un to apagat i grisenc al defora. Entorn del llit del moribund hi havia l'escalf d'una caritat sobrenatural i alhora d'un afecte filial, envers aquell venerable ancian de més de vuitanta anys — havia nascut a la nostra Barcelona l'abril del 1879 — que tant havia estimat Déu i també els homes, en primer lloc, els seus germans. Li tornàvem el que ell ens havia donat. Aquesta caritat i aquest escalf a Montserrat s'ha de mostrar, fins en l'hora trista d'un monjo, amb cants. I allí es va cantar, segons ell ho havia demanat, el Glòria de la Missa gregoriana XV, la fórmula de Professió monàstica que és un versicle de Salm: "Rebeu-me, Senyor, segons la vostra paraula i viuré, i que no sigui confós del que jo espero!"; la Salve. I encara fórmules sagrades de la Litúrgia siríaca, en aquesta llengua tan apropiada a la que parlà el diví Mestre, Jesús de Natzaret, quan feia via en aquest món...

Així l'acomiadàvem. Ell entrava en la possessió de Déu, que tant havia desitjat. Això era el que ens donava conhort; però pensàvem alhora que el perdíem.

En la generació de catalans que han voltat pel món, la figura monàstica del Pare dom Bonaventura Ubach, emergeix com un cas únic en el món científic, en el cercle dels estudis bíblics a casa nostra. Penseu que a començaments de segle quasi no hi havia ningú que en fes matèria dels seus estudis, i objecte de la seva sol·licitud. Per això el P. Ubach ho ha d'anar a buscar tot fora de casa, per importar-ho tot de nou. La seva afició a la Paraula de Déu, a aquesta condescendència que en diem la Sagrada Escriptura, el fa sortir per anar a cercar el que es diu fora, el que neguiteja els savis, allò de què es parla en altres ambients. Aquest és l'impuls inicial de la seva vida científica. Tancat dintre el nostre terròs el P. Ubach no hauria fet la seva obra.

Fou home d'horitzons amples. Tingué grans anhels i s'esforçà sense interrupció per assolir-los. És que quan ell veia una cosa clara s'hi llençava amb totes les seves energies. Quan tenia una cosa al cap no parava de manifestar-la, per altra banda d'una manera sincera i humil. Tot això el féu un home de gran personalitat, amb un exemple constrenyent per a aquells que el van conèixer, i sobretot que hi van conviure. Ell mira sempre endavant. I perquè mira endavant, esguarda el cel, l'eternitat i viu de cara a ella: pensa en les coses de Déu, tot estudiant-les, i per això fa oració.

És l'home, el monjo de Montserrat, però ben aviat — després d'una estada a Orient durant quatre anys, quan va començar els seus viatges, la seva

primera estada al Sinai -, el trobem Professor a Roma, a l'Institut de Sant Anselm. Aquí fa coneixença amb professors i va tenint, cada dia més ample, un cercle de deixebles. Els benedictins de primers de segle coneixen bé el P. Ubach; tothom l'estima encara. Però, sobretot, és l'home de Palestina. Hi passa uns trenta anys, tot plegat. La coneix pam a pam; ja és seva. Quan hi ha en el país un canvi, per petit que sigui, se'n dol: -Ja m'han canviat allò... D'aquí que l'any 1951, deixa la Palestina, trist, molt trist perquè no pot convenir amb les noves idees del país. I retorna a Montserrat on va acabant la seva obra, ja que veu que la seva vida s'ha d'acabar. I ací alterna el seu treball amb la lloanca, amb el cant. Car el P. Ubach, com a bon benedictí, cantava amb tot el cor les lloances de Déu amb els salms, el llibre dels cants seculars d'Israel, i de l'Església. Ell havia tingut sempre una predilecció per aquest llibre, amb el qual han cantat tantes generacions, de segles i segles. S'arriba a fer sentir tant la seva veu que, de jove, quan era a Montserrat, a l'hora de Matines, compareixia la seva mare a la Basílica, per sentir com el seu fill Ventura salmodiava. Quan es comença a parlar de la introducció del cant gregorià autèntic en l'Església i el Pare Suñol s'emprengué el treball de córrer catedrals i esglésies per implantar-lo, en una ocasió es parlava d'anar-lo a acompanyar el P. Ubach, aprofitant el temps d'estiu. En tornar de Palestina, la darrera vegada, li vam sentir una conferència sobre "El Nadal a Betlem". En mig de les seves paraules es posava a cantar la règia, solemnia antífona de les primeres Vespres de la festa. Allò havia de ser cantat, i no ho concebia d'una altra manera. I quan parlava del seu retorn al Creador, més d'una vegada li sentíem cantar l'antífona amb que s'iniciem les Vespres del divendres: "Que la meua porció sigui el Senyor en la terra dels vivents!".

Sí, que — com deia el Pare Abat de Montserrat en l'oració fúnebre del dissabte dia 20 de febrer — "en la visió de la Santíssima Trinitat lloï Déu, com tant ho havia fet en aquest món amb paraules de Sagrada Escripura, de Litúrgia, les millors que poden dir una boca eucarística, una ànima cristiana. Nosaltres, els qui restem, perllongarem la seva vida, amb el cant del Magnificat, del Benedictus i cantarem els Salms en nom d'ell. Combregarem amb ell en la Litúrgia, en la Missa... Car aquest és el gran premi que tenim els cristians: poder combregar constantment amb els nostres germans! Que nostre Senyor Jesucrist sigui sempre glorificat en la seva vida. Que vagi al Paradís a cantar amb els àngels! Allà on veurà la Resurrecció i la Vida, el Pa de vida eterna..."

DOM ROMUALD M^a. DÍAZ

Monjo de Montserrat.

=====

IN MEMORIAM

El Rvdm. P. Dom Bonaventura Ubach, monjo de Montserrat, Consultor de la Pontificia Comissió Bíblica, fundador i director de la "Bíblia de Montserrat" morí plàcidament, piàssimament, el dia 19 de febrer del 1960, al seu monestir de Santa Maria de Montserrat, enfortit amb els sagraments de l'Església. Comptava 81 anys d'edat, 65 de vida monàstica, 58 de sacerdoti. Havia nascut a Barce lona, el 2 d'abril del 1879. L'any 1894 es féu monjo de Montserrat. Ja novici, mentre aprenia la doctrina i l'observança de la Regla de Sant Benet i s'exercitava en les virtuts, manifestà un zel intrèpid per la Paraula de Déu. Amb fervor es consagrà al Senyor i rebé el Sacerdoti. El seu interès per la Bíblia anà sempre acompanyat d'una tendra pietat. Tots dos sentiments, els va satisfer amplemment en la quarentena d'anys que passà a les terres bíbliques, durant els quals visità tres vegades la muntanya santa del Sinai. Professor de Sagrada Escripura i de llengües orientals, primer al clericoat de Montserrat i després a Roma, a l'Ateneu Pontifici de Sant Anselm i a l'Institut Oriental, realitzà la seva gran obra en el camp de la ciència bíblica, emprenent l'edició catalana de la Bíblia, que havia d'adquirir per antonomàsia el títol de "La Bíblia de Montserrat". A aquesta labor ingent es consagrà infatigablement tota la seva vida. La seva laboriositat energica, metòdica, constant, indefectible mentre les forces no se li negaren, serà sempre un estímul edificant per a tots els qui l'han conegut. Personalitat robusta, esperit profundament reli-

giós, voluntat de ferro; d'una ingenuïtat infantil en la virtut i en el defecte; home de confiança - havia exercit els càrrecs de Mestre de novicis al monestir benedictí de Sant Benet de Jerusalem, d'Administrador del Col·legi Internacional de Sant Anselm durant la primera guerra europea, de Consultor de la Congregació Benedictina de Subiaco -; fidel a Déu, fidel als homes, donat al culte de l'amistat - amic íntim del cardenal Schuster, de qui havia estat també confessor -; obedient a Roma, devot de Jerusalem, entusiasta de Montserrat; monjo observant, ple de caritat, pare venerable. Nit i dia meditava en la llei del Senyor, plantat vora el corrent de les seves aigües, donà el seu fruit a la seva hora: la frescor del seu record durarà per sempre.

=====

STABAT MATER

El text literari de "Stabat Mater" és una seqüència. Per tal de comprendre exactament el seu significat i origen serà suficient d'exposar algunes petites referències. La seqüència és un text, en vers o en prosa, que segueix a l'Al·leluia o al Gradual d'algunes misses en la litúrgia de les esglésies llatines occidentals. S'origina pel desig de posar text a les notes que segueixen a l'Al·leluia, o sia, al Júbilus de l'Al·leluia. Sembla que es d'influència bizantina.

Al principi - s. VIII, IX i ss. - eren llargues vocalitzacions, a les quals s'afegiren paraules per tal de fixar-les millor a la memòria dels xantres. (!) Més tard - s. XII i XIII -, sense perdre l'antiga forma canviaren rítmicament prenent un aire de cançó. Les seqüències tingueren una extraordinària proliferació al segle XVI: cada missa tenia la seva pròpia. Pius V les suprimí (1568) i actualment només en resten cinc, conservades al Missal Romà i al Gradual Vaticà.

Una d'elles és la seqüència "Stabat Mater", corresponent a la missa dels Dolors de la Mare de Déu. Sembla que el seu autor és Jacopone da Todi (1306). La melodia gregoriana definitiva quedà establerta per a sempre a finals del segle XVI.

Poulenc, en escriure el seu grandíol "Stabat Mater", que l'Orfeó Català cantarà el dia 9 d'abril, modificà lleugerament el text per a la seva adaptació musical. Aquí transcrivim l'original llatí i la seva versió catalana:

Stabat Mater Dolorosa,
Juxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat Filius.

Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem,
Pertransiuit gladius.

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti.

Quae maerebat, et dolebat,
Pia Mater, dum videbat
Nati poenas inclyti.

Quis est homo qui non fleret,
Matrem Christi si vidéret
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari,
Christi Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis,
Et flagellis súbitum.

Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum,
Dum emisit spiritum.

Eja Mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi placeam.

Sancta Mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide.

Fac me tecum pie flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Juxta crucem tecum stare,
Junt me tibi sociare
In planctu desidero.

Virgo virginum praeclara,
Mihí jam non sis amara:
Fac me tecum plangere.

Fac, ut portem Christi mortem,
Passionis fac consortem,
Et plagas recólere.

Fac me plagis vulnerari,
Fac me cruce inebriari
Et cruore Filii.

Flammis me urar succensus,
Per te, Virgo, sim defensus
In die judicii.

La Mare dolorosa estava, plorant,
junt la creu d'on penjava el Fill.

El glavi traspasà la seva ànima
gement, entristida i planyívola.

Oh que trista i afligida fou aquella
beneïda Mare de l'Unigenit.

Com s'entristia i sofria la compas-
siva Mare, mentre contemplava les
sofrences del Fill august.

Quin home no ploraria, si veia la
Mare del Crist en suplici tan gran?

Qui no es contristaria en contem-
plar la Mare del Crist, so-
frint amb el Fill?

Pels pecats del seu poble, veié
Jesús en els turments, sotmes als
assots.

Veié el seu Fill dolçíssim com moria,
desolat, fins que lliurà l'esperit.

O Mare, font d'amor, feu que senti la
força del dolor, per tal de plorar amb
Vós.

Feu que el meu cor s'enardeixi en amor
de Jesucrist, per complaure'l.

Santa Mare, concediu-me de fixar les
ferides del crucificat intensament en el
meu cor.

Feu-me compartir amb Vós les penes del
vostre Fill, tot nafrat, que tant s'ha
dignat patir per mi.

Feu que amb Vós plori devotament, i
compadeixi el crucificat, mentre jo
visqui.

Al costat de la creu desitjo romandre
junt amb Vós i acompanyar-vos en el
vostre plor.

Verge, la més excelsa de les verges, no
em sigueu ja des d'ara desplaent; feu
que amb Vós jo plori.

Feu que porti en mi la creu del Crist,
feu-me company de la seva Passió, i
que veneri les seves ferides.

Feu que sigui nafrat amb aquestes
nafres, que m'embriagui en
la creu i en la sang del Fill.

Per tal de no cremar, inflammat, de-
fenseu-me, Verge, al dia del judici.

Christe, cum sit hinc exire,
Da per Matrem me venire
Ad palmam victoriae.

Quando corpus morietur
Fac, ut animae donetur
Paradisi gloria.

Amen.

O Crist, quan eixiré d'aquí, conce-
diu-me que, per la Mare, vingui al
guardó de la victòria.

Quan el cos sigui mort, feu que si-
gui concedida a l'ànima la glòria
del Paradís.

Amén.

=====

MÓN MUSICAL

A Ginebra, Ernest Ansermet ha dirigit la primera mundial d'una nova obra de Frank Martin: "El Misteri de la Nativitat". Producció, segons sembla, de gran envergadura, basada en un test del segle XVè.

Wolfgang Sawallisch s'ha fet càrrec de la direcció de l'Orquestra Simfònica de Viena, per un període de cinc anys.

En uns baixos de Milan assaja, cada diumenge al matí, l'"Orquestra Monteverdi", que dirigeix Renzo Tozzi; l'esmentada Orquestra oscil·la entre vint i quaranta instrumentistes, i està formada per joves de dotze a setze anys i professors de La Scala, que són feliços de retrobar-se a l'atmosfera on han viscut tanta anys per a servir de model als joves i donar-los els consells que només l'experiència pot dictar. Aquest Conjunt ha suscitat l'admiraació de gran mestres com Lorin Maazel i Celibidache.

A la sala del "Carnegie Hall", de New York, ha estat estrenada una nova obra d'Aaron Copland: una "Suite", basada en l'òpera "The Tender Land".

A partir del mes de febrer i fins a final de temporada, han dirigit o dirigit l'Orquestra Nacional de Madrid, Heinrich Hollreiser, Rafael Frühbeck, Jesús Arámbarrí, Teodoro Vavayanis, Benito Lauret, Eduard Toldrà, Mario Rossi i Sergiu Celibidache.

Un Festival Yehudi Menuhin tindrà lloc a Gstaad del 8 al 18 d'agost. Hi col·laboraran Hepzibah Menuhin, Peter Pears i Benjamin Britten.

Michael Gielen dirigí a Roma, el passat mes de febrer, (Estació simfònica pública de la RAI) un programa dedicat a Schoenberg ("Pierrot Lunaire", "Oda a Napoleó"), Alban Berg ("Tres peces de la "Suite Lirica") i Webern ("Cinc peces", op. 10, "Simfonia", op. 21).

Del 2 al 30 del proper mes de maig tindran efecte a Brussel·les les proves del Concurs Internacional de Piano, que forma part dels Concursos Musicals Reina Elizabeth de Bèlgica. La dificultat de les proves, la notorietat de les personalitats cridades a formar part del jurat, la qualitat, el nombre dels concurrents i la vàlua dels premis, consagren aquest concurs com un dels més importants del món.

Benjamin Britten ha escrit una "Cantata Acadèmica" per a la Universitat de Bale.

Aquest any, visitaran el Teatre de les Nacions, de París, - institució no comercial, subvencionada per l'Estat Francès, el Consell Municipal de París i el Consell General del Sena - l'Òpera de Frankfurt ("Lulú", d'Alban Berg; "Cosí fan tutte", de Mozart), l'Òpera Studio de Berlín ("Sòcrates", d'Erik Satie; "Òpera abstracta núm. 1", de Boris Blacher; "Diari d'un foll", d'Anaximander), l'Òpera de Càmera de Buenos Aires ("Apollon i Daphné", de Haendel) i l'Òpera de Càmera de Viena ("El món de la lluna", de Haydn).

Del 3 al 25 de juny tindrà lloc, dintre el marc del Festival de Viena un Curs de Perfeccionament de Piano, dirigit per Paul Badura-Skoda, Alfred Brendel i Jörg Demus. Aquests tres virtuoses ensenyaran alternativament; tant el nombre de concursants com el d'auditors serà limitat.

Al jove compositor barceloní, Angel Cerdà, ha estat atorgat el premi "Concepció Alemany i Vall", per la seva obra "Elegia a Platero", presentada al concurs convocat per Joventuts Musicals de Barcelona.

Del 27 de març al 3 d'abril, tindrà lloc al Palau de la Música Catalana el VI Concurs Internacional de Piano "Maria Canals", en el qual prendran part 50 concertistes de diverses nacionalitats. El jurat està format per rellevants figures del món musical: Henri Gagnebin, president, Georges Auric, Alberto Mozzati, Max Egger, Hélène Rieder, Alfredo Mandelli, Lluís M. Millet, Josep Jordi Llongueres, Rosend Llates i Frederic Mompou. La sessió inaugural s'efectuarà diumenge dia 27, a la tarda, amb un concert a càrrec d'Alberto Mozzati, excel·lent artista.

=====

COMENTARIS...

ELS LLINATGES CATALANS, de Francesc Moll

El prestigiós mallorquí, Francesc Moll, acaba de publicar a la col·lecció RAIXA que ell dirigeix, un interessantíssim assaig de divulgació lingüística sobre els llinatges catalans de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears. (1). Es tracta d'una obra única, que malgrat la modèstia de l'autor de subtitular-la "assaig de divulgació", és un veritable tractat escrit per un expert en la matèria i que constitueix, indubtablement, una font de consulta i una base d'estudi. En aquest llibre són tractades les paraules emprades com a cognoms de famílies o llinatges. No és un llibre de recerca genealògica, sinó més aviat, una orientació sobre l'aclariment de la majoria dels cognoms emprats en les terres catalanes.

Moll, un dels homes que ha estudiat i coneix millor la llengua catalana (recordem la direcció i l'edició, ja quasi enllestida, de l'importantíssim Diccionari Català-Valencià-Balear) ens ha donat un veritable tractat científic i de gran interès històric.

L'obra, procedida per una valuosa bibliografia, és dividida en dues parts: Part General (Històrico-descriptiva) i Part Analítica. Més que fer un comentari d'aquesta obra, voldria resumir el seu contingut. No veig imprecident, doncs, donar una visió completa, encara que sumària, de l'obra amb la transcripció íntegra de l'Index general, que esquematitza el seu contingut.

L'obra, com hem dit, és dividida en dues parts:

PART GENERAL (HISTORICO-DESCRIPTIVA)

- A. Els noms personals fins a l'alta edat mitjana.
- B. Els noms catalans de persona en l'edat mitjana.
- C. Classificació dels "segons noms" (futurs llinatges).
- D. Constitució dels "llinatges" o noms de família hereditaris.
- E. Problemes d'origen geogràfic-lingüístic.
- F. Qüestions referents a la forma dels llinatges.
- G. Distribució geogràfica dels llinatges.

PART ANALÍTICA

- A. Llinatges que representen el nom propi patern o matern.
- B. Llinatges que representen el nom del lloc d'origen, de residència o de propietat.
- C. Llinatges que representen noms de càrrec o de professió.
- D. Llinatges referents a circumstàncies de naixement, a consagracions, benediccions i auguris.
- E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms.
- F. Noms d'origen no català.
- G. Noms d'origen desconegut o molt dubtós.

Per tal de donar una idea exacta, sobretot d'aquesta segona part analítica, crec oportú transcriure simplement alguns exemples, que, per ésser comuns entre nosaltres, se'ns faran més curiosos:

GARCIA = de l'antic nom de pila i avui cognom castellà "García", d'origen pre-romà probablement ibèric.- Garsea (913), Garcias (1275)

VENDRELL = (en el Principat); VANRELL (a Mallorca); de Venerellus, derivat diminutiu de "Venus". És nom de vila catalana, però era freqüent en l'edat mitjana com a nom personal: "Uxor mea Venrela" (915); "Venrellus" (928); "Uenrello" (947); "Venrelo" (970-979).

GOLOBARDES = (nom germànic) (Galobardes, Golobardes, Galobart, Golobart): Semblen variants femenina i masculina de Waldobert "governant famós".

CAPDEVILA = Grafia aglutinada de cap de vila (la part més alta de la vila) en contraposició a Soldevila.

CODINA = Del substantiu codina (del llatí cotina "de pedra"), que significa "capa de terra dura i compacta, difícil de treballar".

COLOMER = Del llatí columbarium (lloc on es tenen els coloms, lloc habitat per coloms)

SAPERAS = Grafia aglutinada de Sa pera (=sa pedra). La forma "pera" per "pedra" és arcaica.

MILLET = Del llatí milietum ("camp de mill")

SALABERNADA = Sala d'En Bernat (SALA = del nom comú Sala, del germànic salla, "cambra de rebre"). En l'edat mitjana apareix ben documentat "Sala" i "Salla" com a nom de persona.- Sala (969); Salla (981)

BOHIGUES = (BOHIGAS - BUHIGAS) Del substantiu boïga, "terra que cremen amb boïgs o formiguers i que tornen conrar després de tenir-la alguns anys inculta".

POBLADOR = Del substantiu poblador "que pobla una vila o comarca", i en andorrà és el "fill segon que es casa amb una filla que no és la major i passa a viure en una borda o cortal a les muntanyes".

Aquesta obra meritíssima de Francesc Moll conté alguns mils de cognoms de Catalunya, València i Balears, estudiats en el seu aspecte lingüístic, és a dir, indicant l'origen de cada família (origen germànic, aràbic, occità, etc.) i el seu significat originari. L'obra és única en aquesta especialització, i constitueix un document importantíssim i una base per a un coneixement de tot

el relatiu a la nostra llengua. La seva amenitat i interès la fa útil no solament a l'expert, sinó al mateix simple lector.

- (1) ELS LLINATGES CATALANS (Catalunya, País Valencià, Illes Balears) Assaig de divulgació lingüística. RAIXA nº 40-42 Editorial Moll. Palma de Mallorca.

ANTONI SÀBAT

=====

EL CINEMA

LES AVENTURES DEL CINEMA PETIT.- La XXI Sessió Cultural Jovenívola del dia 6 al Palau, van enriquir-la un grup d'entusiastes cineistes amateurs catalans, que cediren interessants mostres de la seva producció per ser exhibides en el I Festival de Cinema Amateur en Color, organitzat per JOVENÍVOLA. Els amics m'han demanat que us en digui algunes coses. Davant meu tinc el programa. Seguiu-lo!

Torrens i Vidal que ens ha ofert els racons més ignorats de l'univers, que ha entaforat la seva càmera en les escletxes més insospitades, sempre a la recerca del fet divers, de l'anècdota important, del moment decisiu, amb OKTOBERFEST ens regala uns instants de música, de llum i de color. Vivim per breus moments la tradicional festa de la cervesa en una ciutat bavaresa. Desfilen davant nos tres músiques, vestits multicolors, uniformes, gent jove i madura, noies boniques, carrosses guarnides i tipus pintorescs. Res de res pot escapar a l'ull màgic de la precisa i encuriosida càmera de Joan Torrens i Vidal, l'home del tripode a l'espatlla. Un defecte? Sí: Torrens oblidava massa sovint el fet humà, l'anècdota social, el testimoni. I mima una mica massa el folklore turístic, el detall imprecís, epidèrmic.

CATARATAS DEL RHIN.- Pudovkin diu que el muntatge és la base del relat cinematogràfic. Té un experiment decisiu. Einsestein afegia que sense muntatge no solament no hi ha relat, sinó que no hi ha ni art cinematogràfic. Això ho sap Emília M. d'Olivé, autora de CATARATAS DEL RHIN. Aquest film ens presenta una planificació hàbil, concisa. Hi ha molta feina de tisores i molta cinta llençada. Només així ens podem explicar el ritme viu del film, i que amb espai de tres minuts i mig ens doni una visió completa de les populars catarates del mitològic riu. Defectes? Pocs. Potser repetició de plans, falta d'audàcia en la captació de vistes i massa entreteniment en presentar-nos l'arc de Sant Martí. És un truc massa vist. Amb tot, Emília M. d'Olivé coneix el llenguatge cinematogràfic i sap fer-lo servir.

Lluís Carulla i Canals, autor de FINCA RURAL GALLINA BLANCA, sembla tenir la preocupació del cinema documental de divulgació. Ha escrit un guió exacte per al seu film. Joan Capdevila hi aporta la feina mecànica. Les idees, però, estan escrites per Lluís Carulla, home que estima de debò les seves coses i ens ensenya amb lògic orgull la seva finca del baix Ebre, i ens parla de la collita de l'arròs, de la col·laboració de les màquines amb l'home i del treball de la terra. El film, tan correcte, tan just, tan sobri, m'ha fet pensar en certs moments de "Riso amaro", l'obra de Giuseppe de Santis.

JARDÍN ZOOLOGIC DE BARCELONA, de Joan Olivé i Vagué, finalista del Premi Ciutat de Barcelona del 1958, tancà la primera part de la sessió. He dit

i repeteixo que Joan Olivé i Vagué és el cronista cinematogràfic de la ciutat. Febrosament enamorat de Barcelona, ha recollit amb el seu cinema l'anecdota vi va, palpitant, l'autèntic clima, la veritable atmosfera del moment, de l'èpo ca, del dia. Els films de Joan Olivé guarden el càlid alè de Barcelona, allò tan impossible d'apreciar en les vitrines del museu, en le retrat historic, en els arxius de les hemeroteques. El cinema de Joan Olivé recull moments del Ti bidabo, guarda l'olorosa flaire dels jardins de la ciutat, conserva el pas dels cavalls per les avingudes i carrerons de Barcelona, i, ara, ha captat tota la bellesa i tota la riquesa del nostre "Zoo", que a poc a poc es va acostant a les grans institucions europees. El cinema de Joan Olivé ens agrada per molts motius. Però sobretot ens agrada per la seva noblesa de sentiments i per la seva pulcritud artística. Voleu defectes de JARIN ZOOLOGICO DE BARCELONA? Diguem que és un film una mica llarg, per repetició de conceptes i per lliurar-se mag sa al bonic joc del color de les flors i al joc dels contrastos. Però diguem també que la crispada mà del goril·la, el naixement de les tortugues, la inter venció als ossets i el bon dia de les lleones al seu rei, són autèntiques tro balles que fan perdonar petites vacil·lacions, comeses per excés d'entusiasme i de goig per a la feina.

Norman Mac Laren és un dels fets cinematogràfics més interessants del moment. El seu cinema abstracte ha tingut ressò universal i ha donat idees als cineistes de tot el món: Joaquim Puigvert i Pastells, autor d'EXP. NUM. 2 acu sa una forta influència de l'obra del famós canadenc. Però Joaquim Puigvert construeix un cinema abstracte que acumula tot l'ingeni i tota la vivacitat llatina. Combina els colors i les figures de la manera més estrambòtica, amb formes del tot inimaginables. Crea arabescos, punts, comes i circumflexos d'una escriptura il·legible, però plena de foc i d'estranyes expressions. Joa quim Puigvert i Pastells té un particular sentit de l'harmonia dels colors i de les formes, que solament es pot entendre a través del moviment i del ritme cinematogràfic. EXP. NUM. 2 és una fantasia del tot assolida.

Un cineasta de Terrassa, bressol d'excel·lents amateurs, Carles Puig i Vilanova, ens ofereix la nota d'humor amb la seva obra PAN, AMOR I SINTONIA que ens vol recordar una afortunada sèrie italiana de facetes costumbristes. Tres matrimonis de la classe mitja catalana viuen una divertida pirueta, que al final té una ingenua lliçó. És un alegre argument, graciosament explicat amb unes imatges precises, una ràdio i un adequat fons musical. Un film força simpàtic i força ben fet. De veritat!

El cinema professional tenia el seu home de la Bíblia, Cecil B. de Mille, que fou una gran figura del món del cinema. Entre els nostres amateurs, també tenim l'home de la Bíblia. És diu Eugeni Leon i forma equip amb Felip Sagüés i Badia. La història del setè art està plena de grans obres mestres, fruit d'equips ferms. Leon i Sagüés han guanyat per al cinema amateur català els millors premis, els més apreciats trofeus. D'ells hem pogut veure CONSU MATUM EST. Transcendència. Gran ambició. Estructures complicades. Simbolismes difícils. Signes confusos. Cerebralisme. Inquietud espiritual. Troballes d'ex pressió. Riquesa de colors. Música solemne i majestuosa. Misticisme i silen cis anxiosants. Eugeni Leon i Felip Sagüés són els indiscutibles creadors d'un gènere especial de fantasies. No m'agrada, però, del cinema de Sagüés i Leon, la seva pretensió i el seu afany retòric.

La vetllada acabà amb el film de Joan Capdevila, BARCELONA MARINERA, pel·lícula finalista del Premi Ciutat de Barcelona 1959. Capdevila és un ex cel·lent documentalista. D'ell coneixem "Schmelze" i "Credo", films d'inque tud que segueixen l'escola italiana de Lucciano Emmer i del belga Henri Stork. BARCELONA MARINERA ens parla de la ciutat d'avui, de la ciutat d'ahir i dels gloriosos temps de Llull, dels Montcada, dels grans almiralls de Catalunya. BARCELONA MARINERA ens recorda que temps era temps, els peixos del Mediterra ni portaven al llom una senyera. BARCELONA MARINERA és un film senzill, humil, dedicat a una ciutat, a un poble que visqué i patí grans gestes, mar enllà. Avui que la ciutat es posa d'esquena al seu mar, en Joan Capdevila li parla d'aquells homes que donaren el pit a les onades del Mare Nostrum i conqueri ren grans terres.

Gairébé les mateixes conquestes que ara ens porta aquest grup de ci neistes amateurs, que han aconseguit millors trofeus per a la nostra senyera. La mateixa que vosaltres, els cantaires, aixequen al damunt dels vostres cants.

HOMENATGE A TXEHOF AL PALAU.— "JOVENIVOLA" organitzà el dia 21 de febrer, la seva XX Sessió Cultural, que és ressenyada en aquestes mateixes pàgines. Aquesta Sessió era dedicada a Txehof, com a homenatge en el centenari del seu naixement, que s'escau aquest any. L'Agrupació Dramàtica de Barcelona es presentà al Palau per a donar-nos una mostra del geni dramàtic d'un dels autors russos més transcendents i, alhora, malgrat la distància en el temps, més actuals. L'autor de "La Gavina", "Les tres germanes", "L'hort dels cirerers" (les peces grans de la seva darrera època), fou també l'autor de peces breus, però definitives, una mostra de les quals ens presentà l'ADB.

La primera d'elles, L'ÓS, és una bella farsa grotesca d'un curiós aspecte de la vida russa, en la qual els dos personatges centrals es mouen amb una total desinvoltura, satiritzant, amb finíssim humor, una perplexitat de sentiments, que es cristal·litzen en una definitiva escena final. Una peça breu, difícilment insuperable. Recrear Txehof és difícil, se'ns deia en les paraules del programa. Però els actors que personifiquen els personatges russos — Maria Assumpció Fors, i Jordi Torras — assimilaren perfectament el caràcter rus de l'obra, en una actuació definitiva, insuperable, i al mateix temps, senzilla.

Rafael Vidal Folch, en el paper d'Ivan Ivanovitch Niukine, el conferenciant dels ESTRALLS DEL TABAC, ens oferí una creació correctíssima i ajustada, plena d'un humor negre i amarg, calcat d'una realitat no menys humorística i amarga, característica del genial dramaturg.

EL PROMETATGE, última de les peces representades, reviu uns moments de gran comicitat, plasmació de l'autèntic temperament rus. Txehof penetra, amb una finíssima ironia, en l'esperit del poble, amb un amarg regust, que dona als personatges una fantasmagòrica realitat. Una simple escena de la vida camperola russa és capaç de crear els més grans efectes, amb una simplicitat nòrdica, que contrasta amb el caràcter efusiu i calorós dels seus personatges. El joc teatral és aconseguit amb el més mínim esforç: la brevetat de la peça concentra la màxima teatralitat en els personatges. L'humorisme escèptic, a vegades cínic, sempre amarg, no és buscat, sinó que resulta del joc dels seus personatges. Carme Cera, Jaume Pla i Jordi Torras, merescueren l'unànime i fervorós aplaudiment per una interpretació excel·lent i digna.

La versió catalana de les tres obres és deguda al poeta Joan Olivé (Pere Quart), que amb aquestes fidels i exactes traduccions, incorpora al català l'obra d'un dels autors dramàtics més importants de la literatura russa.

EL TINENT MONDOR de Carles Soldevila.— L'Agrupació Dramàtica de Barcelona, en la tercera sessió del seu cicle de teatre català i estranger, estrenà al Teatre Romea la comèdia en 4 actes de Carles Soldevila, EL TINENT MONDOR. Aquesta obra de Carles Soldevila era realment esperada, perquè una estrena d'aquest autor constitueix, certament, un remarcable esdeveniment en la nostra vida teatral. EL TINENT MONDOR, finalista d'un Premi Ciutat de Barcelona, fou editada ja fa uns anys, però fins avui no s'havia representat encara.

Aquesta comèdia, segons els programes de mà, "representa una serzilla i agradable traça, un afinat sentit del joc literari, un mig to, un maliciós coqueteig d'aventura ben orrida i intranscendent, una civilitzada ingenuïtat... Tot plegat, petits problemes burgesos, al marge de les profundes preocupacions contemporànies. Si el Tinent Mondor acceptés la vida plena es veuria traslladat a un món desconegut on conflictes ètics d'insospitada fondària, substitueixen les petites qüestions "morals" en què es debat, conseqüència d'una simple acomodació clàssica".

Amb tot i l'ambiciós propòsit humà i moralista de l'autor, ens ha defraudat sincerament aquesta obra. El seu plantejament — el tema és certament estimable — no respon a les exigències del teatre actual. Esperàvem quelcom més de l'obra de Carles Soldevila. El finíssim autor de "Civilitzats, tanmateix" (recordem també "Els milions de l'oncle", "Bola de neu", etc.) que cons-

titulí una veritable aportació al teatre català dels anys vint, no ha estat a l'alçada de la seva pròpia exigència. Ja havíem notat una certa superficialitat amb una obra anterior, quasi desaparecebuda, ("Senyoreta Cyrano"), que no diu res en favor del prestigi d'aquest autor.

L'obra, indubtablement, té escenes i motius apreciàbles. Però el conjunt -l'obra, en definitiva- és llastimós. En resum, i fent-ne una dissecció: un primer acte magnífic i ambiciós. Un segon acte que ja malmeta completament tota la transcendència de l'obra, pueril, acaramelat. Un tercer acte desenfocat i innecessari. I un quart acte desnivellat (magnífic el diàleg de l'intrús, encara que prolix).

Els components de l'ADB feren un gran esforç, apreciable, sempre mesurat i ple d'equilibri. Frederic Roda, en el paper de Mikey Mondor, es mantigué bon actor com sempre. Destaquem la sobria i fantasiosa escenografia de Bachs-Torné.

EL SENYOR PERRAMON de Josep M^a. de Sagarra.- Al teatre "Candilejas" hem vist una obra força interessant: EL SENYOR PERRAMON de Josep M^a. de Sagarra, comèdia en dues parts i sis quadres, adaptació lliure de "L'Avar" de Molière. L'adaptació que d'aquesta obra ha fet Sagarra, malgrat els inconvenients propis de tota adaptació, ens ha semblat digna i acertada, en general. Harpagó, l'avar de Molière (que així mateix havia estat inspirat en l'"Aulularia" de Plaute) és un tipus universal, ple d'humanitat, que s'ha adaptat i desfigurat infinitat de vegades. El ridícul i grotesc dels personatges de Molière han estat perfectament assimilats en la nova obra de Sagarra. L'aventura de donar una nova versió a l'avar de Molière era una aventura arriscada i difícil. Segons les pròpies paraules de l'autor "calia mutilar i transformar. No podia presentar al meu públic d'avui el que Molière serví als cortisans de Lluís XIVè... Així, el senyor Harpagó del segle XVIIè es transforma en aquest senyor Perramon català del segle XIXè. No vaig poder aproximar-lo fins al 1960, perquè els costums i disciplines domèstiques d'avui contrasten massa amb les dels temps del Tractat dels Pirineus. En canvi, aquest xoc és a penes perceptible, si ens situem sota la romàntica llum de gas i vestim amb el mirinyac el pudor i la timidesa de les filles de família".

En general, hem dit, aplaudim aquesta adaptació de Sagarra, veritable creació. No ens convençen, per exemple, determinades escenes com la del final, més pròpia per a unes "Pàgines viscudes", que per una obra teatral ambiciosa i conseqüent. El llenguatge és viu i apropiat.

Ens resta, només, fer un breu elogi de Joan Capri. Realment l'hem vist un "actor", aquesta vegada. Si mai no havíem dubtat d'ell, ara ens ha confirmat la seva valua. Amb una autèntica caracterització, ens ha donat un personatge digníssim, fent difícil d'entreveure on acaba l'actor i on comença el personatge. El veritable actor ha de desposseir-se de la seva característica personalitat, per assimilar totalment la del personatge. I això és el que ha fet Joan Capri. L'obra s'ho valia.

JORDI MARTÍ

=====

ALS QUATRE VENTS

NOTICIARI

El dia 20 de febrer, lliurà la seva ànima a Déu la Sra. Lluïsa Bernades i Cusidó, mare dels cantaires Lluïsa Barnadas i Manuel Rocamora, soprano I i tenor I, respectivament. Des d'aquestes pàgines i en nom de tots els cantaires acompanyem els amics en la pena que els afligeix i elevem a Déu una fervent pregària (a. c. s.).

=====

El dia 28 de febrer, Emili Vendrell donà un recital a l'església de Sant Sever, amb motiu de provar-se l'orgue de l'esmentada església, restaurat recentment. Acompanyat per Mossèn Baldelló, interpretà uns motets de Bach, de Couperin, d'Alfons X, el savi, i un Lai a la Verge, del segle XVIIIè.

El dia 19 de març, donà un concert íntim a la Institució Escolar "Si-biuda". El mestre Lluís Molins efectua els acompanyaments de piano. Interpretà obres de Vives, Sala, Roma, Morera, Longàs, Toldrà, Torrens i Apel·les Mestres. Fou molt aplaudit i obtingué un assenyat èxit.

=====

Al Sr. Jaume Fonolleda i Serra, soci de l'Orfeó Català i antic membre de la Junta Directiva, li ha estat atorgada recentment la Medalla del Treball, coincidint amb el seu 80è aniversari. En l'acte d'homenatge, l'Orfeó Català fou representat pel Vice-president, Sr. Josep Vilaradaga. La nostra felicitació més cordial per al Sr. Jaume Fonolleda i Serra.

=====

J O V E N Í V O L A

22 d'abril del 1960, tarda a les 7

Inauguració de la

III EXPOSICIÓ DEL LLIBRE CATALÀ
a càrrec de l'editor

MIQUEL ARIMANY

Sala de lectura de la Biblioteca

L'exposició del llibre català estarà oberta del dia 22 al 30 d'abril, de 7 a 9 del vespre.

Com es podrà constatar pel programa que detallem en aquestes mateixes pàgines, inaugurarem el dia 23 d'abril, festa de Sant Jordi, les sessions de discs, amb l'audició de la "nostra" Passió segons Sant Mateu, de J.S. Bach. Aquestes audicions es celebraran tots els dissabtes a les 6 de la tarda, i momentàniament, almenys, tindran lloc a la Sala de la Biblioteca del nostre Orfeó. Des de les pàgines de JOVENÍVOLA les anirem anunciant amb antipacació. Esperem la màxima assistència, i confiem que amb la col·laboració i suggerències de tots, poden quedar unes sessions musicals dignes i perfectes. Aquest és el nostre intent.

=====

En la darrera Junta General fou proposada la creació d'un distintiu per a tots els socis de l'Orfeó Català. Aquesta petició s'ha convertit en una realitat, i es demana que tots els socis i cantaires que desitgin tenir-lo ho comuniquin a la Secretaria.

=====

Opinions

MERCÈ ARBOLER, Soprano I

¿ Què t'agrada més de l'Orfeó ?

- Un assaig d'aquells en què el Mestre fa cara de satisfet.

¿ Què és el que et desagrada més?

- Els que xiulen a l'assaig.

¿ Quin any vas ingressar a l'Orfeó?

- En 1943.

¿ Vas conèixer el Mestre Lluís Millet?

- Sí. Recordo que era quan jo venia a classe de solfeig. Ell estava assegut en una cadina del vestibul. Vingué a classe amb nosaltres i ens féu cantar una lliçó; també ens ensenyà una cançó que a mi em va agradar molt. Jo, que no el coneixia, el vaig trobar simpàtic i agradable, i en dir-ho a les meves companyes, em contestaren que era el Mestre Millet. No el vaig veure mai més, i sempre n'he guardat un bell record, que és per a mi inesborrable.

JOSEP VALLS, baix

¿ Què us agrada més de l'Orfeó ?

- L'esperit que li infongué el seu il·lustre fundador, el Mestre Lluís Millet. Aquest esperit i cap més altre ha estat i és l'aglutinant que ha permès l'expansió de l'obra de l'Orfeó Català, i també la seva actual i brillant continuïtat.

¿ Què us desagrada més ?

- L'Orfeó Català és una gran família; dissortadament en gairebé totes les grans famílies no hi regna sempre una perfecta harmonia, tal com hauria de ser. L'Orfeó Català, socialment parlant, cau també en aquest pecat. Això és el que em desplaça. Amb tot, reconec que per damunt de totes les divergències, xafarderies i crítiques, tenim la gran sort d'estar impregnats de l'esperit del Mestre Millet, que fa que es perdoni o dissimuli.

¿ Algunes iniciatives per al nostre Orfeó i per al nostre Chor?

- Moltes se'n podrien suggerir! Malauradament, però, la més insignificant va aparellada amb la qüestió econòmica. Amb tot, crec encertadíssim i primordial la campanya pro nous socis i potser la creació d'una comissió de propaganda, tal com es va proposar en la darrera Junta General, fora un encert.

¿ Algunes coses d'antany que realment enyoreu avui?

- Per als qui portem damunt una tradició i tota una vida a l'Orfeó Català, l'enyor principal no és altre que aquelles esclatants manifestacions d'entusiasme i, repeteixo, de popularitat que vam viure aparellades amb la nostra joventut i que no oblidarem mai més.

¿ Què li sembla JOVENIVOLA ?

- Sincerament us felicito; JOVENIVOLA ha millorat moltíssim i no admet comparació amb els seus inicis d'estar per casa. Sé que encara pot superar-se i també sé que així ho fareu, perquè no us manca empenya. Un elogi especial per a les sessions culturals, que convindria prodigar al màxim. I per acabar, una petita crítica. Trobo que d'un temps ençà JOVENIVOLA va adquirint un caràcter potser una mica massa intel·lectual.

MIQUEL SAPERAS, membre de la Junta Directiva

¿ Què us agrada més de l'Orfeó?

- Sense cap mena de dubte, el seu historial ja a partir de les dues primeres sessions, celebrades el 6 i el 8 de setembre de 1891, en les quals una trentena d'homes capitanejats pels mestres Millet i Vives, aprovaren uns estatuts. Ni una sola claudicació l'ensutza. Tot hi és emotiu. I superlativament gloriós.

¿ Què us desplaui més ?

- Me l'estimo tant, que sé només espigolar-hi llum!

- Al marge de la qüestió artística, ¿com faríeu més eficient el nostre Chor?

- En això té la paraula JOVENIVOLA. I penso que ja se n'ha adonat. Jo, que he sofert en la meua pròpia carn el lassament i l'angoixa dels assaigs -i l'alegria, sovint, també- crec que tothom té el deure de prodigar als cantaires les floretes i les galindaines més exquisides com a compensació de l'angoixa i el lassament a què m'he referit. JOVENIVOLA i les seves sessions culturals en

són un bell inici. No oblidéssim els cantaires capaços d'oferir-nos una sessió de "Lied"... o de piano... o... Potser n'hi ha més dels que pensem. No totes les sessions han de celebrar-se a la sala gran, sinó que també convé les vetllades íntimes. JOVENIVOLA pot demanar -anava a dir exigir- a la Junta tot el que calgui perquè no manquin les galindaines i les floretes als cantaires. Fóra més eficient encara el nostre Chor.

- Molts dels cantaires, sobretot l'element jove, desconeixen força la personalitat i l'obra del Mestre Millet. ¿Quina solució podria donar-s'hi?

- També en això té la paraula JOVENIVOLA. Per exemple: de tant en tant, després d'un assaig de conjunt, es podria dedicar un quart d'hora curt a explicar excel·lències i anècdotes, no solament del Mestre Millet, sinó dels mestres Pujol, Salvat, Comella... de les senyores Wehrle, Fornells... dels senyors Cabot, Moragas, Boada... Unes pinzellades no-

més, en un quart d'hora curt. En els nostres llibres d'actes, en els opuscles editats i a la Revista Musical Catalana, tot és història. No crec difícil de trobar entre els cantaires un rell de rapsodes que ens fessin agradable la lliçó. I us ben prometo que descobrirem moltes coses i estimariem el Mestre Millet i l'Orfeó encara molt més.

¿ Algun aspecte curiós en la seva tasca de Secretari ?

- Cap no val la pena referent a mi. En bona fe, però, que en podria explicar una pila; encurosit com sóc pel que he anat succeint en aquesta santa casa.

(Acaba a la pàgina 27)

Sessions culturals

XX Sessió Cultural

L'Agrupació Dramàtica de Barcelona, del Cercle Artístic de Sant Lluç, fou el protagonista d'aquesta XX Sessió Cultural, que tingué lloc el dia 21 de febrer al Palau de la Música Catalana, amb l'assistència d'un nombrós públic. Foren presentades tres peces breus d'Anton P. Txèhof, en commemoració del I centenari (1860-1960) d'aquest escriptor rus, nascut a les ribes del mar d'Azof, el qual s'homenatja arreu del món i a qui també la UNESCO ha dedicat un número especial del seu butlletí.

Frederic Roda esbossà amb breus i precises paraules la figura de Txèhof i el perquè d'aquesta sessió - commemoració - que representava l'homenatge de tot el nostra país.

Es representà "L'ós" (Senyora Popof, Maria Assumpció Fers; Grigori Stefanovitx Smirnof, Jordi Torras; Louka, Anton Hansen), "Els estralls del tabac" (Ivan Ivanovitx Niukine, Rafael Vidal Polch) i "El prometatge" (Natalia Stefanovna, Carme Cera; Ivan Vassielevitx Iomof, Jaume Pla; Stefan Stefanovitx Txubucof, Jordi Torras).

La interpretació que dels diversos papers executaren els esmentat actors, fou en tots els aspectes magnífica, mereixedora del més càlid elogi, com molt bé ho palesaren els entusiastes aplaudiments del públic.

Des d'aquestes pàgines agraïm ben sincerament la col·laboració de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, del C.A. Sant Lluç, amb el desig que no sigui la darrera. Li augurem també molts i nous èxits en el camp de l'art dramàtic que serveix amb tant d'entusiasme.

XXI Sessió Cultural

Aquesta Sessió oferí als nostres cantaires i socis un Festival del Cinema Amateur en Color, que es celebrà el dia 6 de març al Palau de la Música Catalana, on es reuní un nombrós públic, interessat per veure el treball dels vuit cineistes catalans que aquell vespre es presentaven a la pantalla. Foren projectats els següents films - la majoria documentals: "Oktoberfest", de Joan Torrens i Vidal; "Cataratas del Rhin", d'Emília M. d'Olivé; "Finca Rural Gallina Blanca", de Lluís Carulla i Canals; "Jardín Zoológico de Barcelona", de Joan Olivé i Vagué; "Exp. Núm. 2", de Joaquim Puigvert i Pastells; "Pan, amor y sintonía", de Carles Puig i Vilanova; "Consumatum est", de Felip Sagües i Badià, i "Barcelona marinera", de Joan Capdevila i Nogués.

No cal dir que tots aquests films, autèntiques meravelles del color, foren acollits amb veritable simpatia per part del públic, que manifestà amb els seus aplaudiments la més sincera aprovació.

La sessió que presentà aquests films fou organitzada amb la col·laboració de la Firma "Gallina Blanca"; l'equip de projecció sonora fou cedit gentilmente per la casa "Aixelà".

JOVENÍVOLA felicita tots els cineistes que col·laboraren en aquesta sessió i els desitja nous èxits en l'àmbit d'aquest nou art del cinema.

CAMPANYA PRO - SOCIS

En la circular del passat mes de novembre, dirigida a tots els socis de l'Orfeó Català, i en el mateix Portic, se'ns feia a tots una crida insistent: fruit d'una necessitat massa evident per ésser comentada. "Hem pensat -hi llegiem- el que representa en el nostre país, pel to del nostre país, una obra com la nostra? Hem pensat que el prestigi de l'Orfeó Català és, una mica, el prestigi de la nostra col·lectivitat? Hem pensat que aquest prestigi vol dir que dies i dies, dos-cents cinquanta cantaires es priven de tantes i tantes coses que fan, encara que sigui per uns moments, la vida agradable i fàcil?"

"La primera cosa -continuava dient-, la més urgent, és emprendre resoltament una nova campanya per arribar als 4.000 associats. No és una xifra exagerada. Fins i tot és trist (pels qui valorem el país a to amb els seus neguits espirituals), que el nombre de socis del nostre Orfeó, atesa la quota que ser soci cal satisfer, passi a penes dels 3.000. Si ens ho proposem, si cadascun dels qui senten l'obra de l'Orfeó Català i l'estimen, es decideix a fer una mica, només una mica de proselitisme, la xifra d'avui pot fàcilment doblar-se".

Si aquesta crida va dirigida a tots els socis del nostre estimat Orfeó, creiem que nosaltres, els seus cantaires, hi tenim una obligació més gran en aquesta tasca que cal emprendre resoltament. Cal que trobem nous amics i companys que col·laborin a la gran obra de l'Orfeó. Cal trobar nous germans que ens acompanyin en la tasca, sempre creixent, a què ens hem llençat. Estem decidits a augmentar aquesta gran família de l'Orfeó Català. I augmentar-la, no solament en quantitat, sinó també en qualitat. Ens hem proposat que els cantaires portin el major nombre possible de socis. Per tant, d'acord amb la Junta Directiva del nostre Orfeó, hem organitzat un concurs per a estimular aquesta reserca i premiar aquells que hagin aconseguit el nombre més alt de nous socis. Aquest concurs, destinat únicament als cantaires, tindrà vigència durant tot l'actual any 1960, i oportunament serà fixada la data del repartiment dels premis als guanyadors. A aquest efecte, han estat establerts els següents:

PREMIS

PRIMER PREMI: Un viatge turístic a Mallorca per a dos persones, durant 5 dies. Els detalls seran fixats oportunament.

SEGON PREMI: El llibre del Mestre Lluís Millet, "CANTS ESPIRITUALS PER A US DEL POBLE", relligat en pell.

TERCER PREMI: Col·lecció "ELS CLÀSSICS DE TOTS ELS TEMPS".

D'acord amb les següents:

BASES

- 1ª.- En aquest concurs només podrán prendre-hi part els cantaires i solfistes de l'Orfeó Català.
- 2ª.- El concurs durarà tot l'any 1960. Cada mes publicarem una estadística del número de socis nous i dels cantaires que puntuïn més alt.
- 3ª.- El cantaire que ingressi un nou soci serà pregat d'omplir, juntament amb la normal proposta de soci, que s'adreça a la Junta Directiva, una altra fulla que lliurarà a JOVENIVOLA.
- 4ª.- Com que les propostes de socis per a la Junta Directiva han de firmar-les dos proponents, en el cas que ambdós signants siguin cantaires o solfistes, només puntuarà el primer proponent i que signi també la fulla destinada a JOVENIVOLA.
- 5ª.- El primer premi serà atorgat al concursant que hagi aconseguit el major nombre de nous socis, amb la condició que el mínim siguin trenta-cinc. El segon i tercer premis, es concediran als dos concursants que segueixen l'anterior en ordre al nombre de nous socis aportats.

6ª.- Només deixarà d'adjudicar-se el primer premi, en el cas de no ésser assolida la xifra mínima de trenta-cinc nous socis.

Aleshores, restaran el segon i tercer premis per als dos concursants de major puntuació.

- JOVENÍVOLA -

=====

XXII SESSIÓ CULTURAL JOVENÍVOLA

MANUEL VALLS

presentarà el seu recent llibre

La música catalana contemporània

Amb il·lustracions musicals

SALA LLUIS MILLET

22 d'abril, a les 7'30 de la tarda

Sessions de Discs

Audició nº 1.- Dissabte, 23 d'abril.

PASSIÓ SEGONS MATEU, de J. S. Bach.

Orfeó Català, solistes i orquestra. Dir.: Lluís M^e. Millet.

- - - - -

Audició nº 2.- Dissabte, 30 d'abril.

LES NOCES. (cantata) d'Igor Strawinski.- Solistes.- Chors de Càmera de Viena,
Quartet, piano i conjunt percussió.- Direcció: Mario Rossi

HISTÒRIA DEL SOLDAT (suite) d'Igor Strawinski
Direcció: Mario Rossi.

Sessió presentada per Joaquim Colomer.

- - - - -

Audició nº 3.- Dissabte, 7 de maig

CONCERTS DE BRANDEMBURG, Nº. 2 i nº 4, de J. S. Bach.

Orquestra de Càmera d'Stuttgart.- Direcció: Karl Münchinger.

GRAN FUGA, de Beethoven.

Orquestra Filharmonia.- Direcció: Otto Klemperer.

Sessió presentada per Maria Lluïsa Cortada.

- - - - -

Audició nº 4.- Dissabte, 14 de maig.

CONCERT EN SOL MAJOR PER A PIANO I ORQUESTRA, de Maurice Ravel.

Jacqueline Blanchard. Orquestra de la Suisse Romande.- Dir: Ernest Ansermet.

CONCERT PER A VIOLI I ORQUESTRA d'Alban Berg.

Sessió presentada per Lluís Millet Loras.

- - - - -

Totes aquestes sessions i les que, si Déu vol, seguiran, seran breument comentades, i tindran lloc a la Sala de la Biblioteca de l'Orfeó Català, els dissabtes a les sis de la tarda.

= = = = =

ORFEONS DE CATALUNYA

Orfeó Vigatà

Després de les festes de Nadal i de Cap d'Any, durant les quals tots els Orfeons de Catalunya celebren concerts i festivals per commemorar la vinguda de Jesús Infant, hi ha una petita pausa abans de reemprendre de nou els assaigs per a preparar nous concerts. Potser per aquest motiu, no hem rebut programes que ens assabentessin de les activitats dels Orfeons.

L'Orfeó Vigatà, però, omple aquesta pausa amb l'organització de concerts a càrrec d'instrumentistes, i conserva el caliu cultural amb la propagació de la bona música.

El dia 24 de febrer, l'arpista Núria Olzina i la pianista Anna Maria Albors celebraren un concert, en el qual interpretaren obres de Chopin, Grieg, Granados, Hasselman, Tournier, Grandjany, Fauré, Renié i Turina. Dues joves artistes que, com a deixebles del mestre Vallribera, saberen acreditar, ultra el seu temperament selecte i inspirat, el bon guiatge del seu mestre sempre admirat per tothom.

El dia 16 de març, tingué lloc un recital del violinista Henri Lewkowsky, que fou acompanyat al piano pel mestre Pere Vallribera. Executaren obres de Bach, Saint-Saëns, Cesar Frank, Bloch, Strawinski i Saragate. Aquest notable violinista polaco-francès ha estat contractat per l'Orfeó Vigatà, aprofitant la seva gira per la Península Ibèrica, després d'una brillant tournée per gairebé tota l'Amèrica del Sud.

JOVENIVOLA es fa ressò de les activitats d'aquest notabilíssim Orfeó i el felicita sincerament per la seva constància a fer cultura musical en profit dels seus cantaires.

Orfeó Virolai

L'Orfeó Virolai, del Centre Moral i Cultural del Poble Nou, ha celebrat darrerament el Xè aniversari de la seva fundació. Els actes efectuats del 6 al 13 de març commemoraren aquesta efemèride, tan representativa per a tots els components, mestres i cantaires, de l'Orfeó Virolai, els quals nosaltres felicitem amb el més sincer i eloqüent: Per molts anys!

Entre els actes celebrats, a més d'una Missa en acció de gràcies i un esmorzar de germanor, esmentarem el més rellevant: s'esdevingué el dia 12 de març, a la nit, i en ell es reté homenatge al soci protector de l'Orfeó Virolai, Sr. Joaquim Ribera i Barnola. Aquesta sessió comptà amb la col·laboració del Sr. Félix Millet i Maristany, President de l'Orfeó Català, que desenrotllà el tema "L'ideal dels nostres Orfeons".

Després d'oferir l'acte a l'homenatjat, l'Orfeó Virolai interpretà el següent programa: "Alcem ben alta la Senyera" de Recasens; "Ave Maria", de Schubert; "El noi de la Mare", de Cervera; "El rústec villancet", de Lluís Millet; "El cant de la Senyera", de Lluís Millet, i "Al·leluia", de Haendel.

Repetim: per molts anys, Orfeó Virolai!

Chor L'Artesana

Aquesta agrupació coral que amb tant d'encert dirigeix el nostre cantaire Josep López i Esparbé, el dia 21 de febrer, a la tarda, féu una visita a l'Empar de Santa Llúcia, la institució benèfic-social de la "Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis", que va fundar el Sr. Moragas.

Durant el concert que hi celebraren, van interpretar obres de Guridi, Otto, Clavé, Weber, Morera, Josep Me Pla, Schneider, Millet i Sorozábal.

Les ceguetes acollides en aquesta santa casa fruïren de debò la bona música i l'excel·lent interpretació que els oferiren López Esparbé i els seus cantaires.

Choral Catalunya

Aquesta Choral, de l'Agrupació Excursionista Catalunya, que dirigeix el mestre Josep Me Castelló té per fi donar a conèixer i expandir les cançons populars del nostre país i de fora per tal que tots els excursionistes sentin la canço de la terra i a través d'ella estimin més les muntanyes, el pla, el mar...

Choral Catalunya que ha realitzat ja diverses actuacions, el dia 12 de març prengué part en un concert que tingué lloc al Centre de Sant Pere Apòstol. Interpretaren cançons populars d'Alemanya, Polònia, França, Castella, Mallorca i Catalunya.

Des d'aquestes pàgines ens plau de felicitar-los, i els desitgem que segueixin fermes en el camí que s'han traçat.

EMILI VENDRELL

=====

BIBLIOTECA

Llibres catalogats darrerament:

FUM D'ARA, per Estanislau Torres.- Nova Col.lecció Lletres, núm. 54

TRADUIT DE L'AMERICÀ, per Me Aurèlia Capmany.- Nova Col.lecció Lletres.
núm. 55

MEMORIAS DE LA GUERRA CIVIL, per C. Julio César.

ELS PRIMERS COMTES-REIS: RAMON BERENGUER IV, ALFONS EL CAST; PERE EL CATÒLIC,
per Enric Bagué, Joan F. Cabestany
i Percy E. Schramm.

LES UNIONS DE NOBLES I EL REI PERE DEL PUNYALET, per Rafael Tasis.

Col.lecció "Episodis de la Història", núm. 1

EL DESAFIAMENT DE PERE EL GRAN AMB CARLES D'ANJOU, per Ferran Soldevila.-

Col.lecció "Episodis de la Història", núm. 2

COM CATALUNYA S'OBRÍ AL MÓN MIL ANYS ENRERA, per Ramon d'Abadal.-

Col.lecció "Episodis de la Història", núm. 3

EL GREMIO DE REPRESENTANTES ESPAÑOLES Y LA COFRADIA DE NUESTRA SEÑORA DE LA
NOVENA, per José Subirà (Donatiu de l'autor)

=====

Secció Filològica

Nou diccionari

Seguint el nostre costum, de divulgar des d'aquesta Secció, aquelles obres que han de ser útils als qui desitgen emprar correctament la nostra llengua, dedicarem l'espai d'avui a donar notícia d'un nou Diccionari, aparegut no fa gaire. Així ho vam fer, també, quan el camp de les nostres lletres es veié enriquit amb la "Gramàtica Catalana", obra postuma del mestre Pompeu Fabra, i amb el "Vocabulari Castellà-Català abreujat", del professor Eduard Artells (JOVENIVOLA. Octubre del 1956 i febrer del 1959, respectivament).

L'obra a què ara ens referim, és el "Diccionari Català-Castellà", d'A. Albert Torrellas, publicat per l'Editorial Miquel Arimany.- Barcelona.- 1959.

Més de 60,000 mots catalans i més de 100,000 correspondències castellanes que conté aquest volum, signifiquen un treball immens de compilació i d'ordenament, així com d'estudi de les possibilitats de cada mot català per a fixar-ne les diverses equivalències en la llengua castellana. Aquest nou Diccionari, doncs, té la categoria d'un important instrument de consulta i d'eficiència. A més, pel seu tamany, és d'un maneig fàcil i tipogràficament resulta clar i còmode per al seu ús.

El Pròleg orienta egoaiementment per a un millor profit del qui consulti el Diccionari. Així mateix, és completat amb un Vocabulari de noms patronímics i un Apendix amb la relació d'un bon nombre de paraules catalanes que recentment han vist modificada la seva ortografia.

D'altres característiques podríem destacar d'aquesta nova aportació lingüística, però ens limitarem a esmentar alguns exemples, extrets a l'atzar i sense que vulguin ser, ni molt menys, precisament els més significatius.

AGENCAR, alifiar, aderezar, componer, adornar, hermozejar, arreglar.

BLAU, BLAVA. azul. (DEIXAR BLAU ALGÚ, dejarlo pasmado, dejarle sin aliento; FER-LA BLAVA, hacerla buena, cometer un desaguizado, una mala jugada; FER-SE UN BLAU, hacerse un cardenal).

CAP, cabeza, cabo, extremo, fin, jefe, superior, principal (CAP DE COLLA, capataz; DE CAP A PEUS, de cabo a rabo; PEL CAP ALT, PEL CAP BAIX, a lo sumo; cuando menos, al menos; AGAFAR ENTRE CAP I COLL, apercollar; CAP D'OLLA, cabeza de chorlito).

CAP, ninguno, alguno

CAP, hacia.

DESENGANYAR, desembarazar, quitar el impedimento que se opone a una cosa, aligerarse de ropa o de una carga.

DESENGORMANDIR, quitar la afición a una golosina, desapegar, desavezar.

ENDREÇA, limpieza, ordenación.

ENDREÇA, dedicatoria.

GALINDÓ, juanete.

MOLL, médula, meollo, tuétano, parte comestible de algunas frutas.

MOLL, muelle.

MOLL, salmonete, barbo de mar.

MOLL-A, blando, muelle, flojo-a, (MOLL D'ULLS, tierno de ojos; MOLL DE BOCA o BOCAMOLL, blando de boca; lenguaraz; TENIR EL COR MOLL, que fácilmente se enternece, terneron; UN HOME MOLL, un hombre de carácter blando débil, sin voluntad).

RAI, forma expressiva complementaria del catalán, que no tiene equivalente. Puede a veces suplirse por un "menos mal", "tanto da". (LI VAN PRENDRE LA CARTERA. PERÒ ELL RAI QUE ÉS RIC, le robaron la cartera; pero menos mal que es un hombre rico; DINERS RAI, QUE NO LI'N MANQUEN, el dinero es lo de menos para él, pues que le sobra; JA HI HAURA NOIES? NOIES RAI, NO EN MANCARAN, ¿Habrá muchachas?, no te preocupes, que no habrán de faltar; TENS SON? AIKÓ RAI: DORM, ¿tienes sueño? eso se arregla durmiendo, etc.).

RAS-A, raso-a, sereno-a. (PASSAR RAS D'UNA PERSONA, pasar casi rozando a una persona; PASSAR RAS DE TERRA, pasar a ras de tierra; DIR UNA COSA TOT RAS, cantarlas claras, hablar sin subterfugios).

- - - - -

De la relació de mots catalans que recentment han vist variada llur ortografia:

<u>FORMES ANTERIORS</u>	<u>FORMES ACTUALS</u>	=	<u>FORMES ANTERIORS</u>	<u>FORMES ACTUALS</u>
Apol.ló	Apol.lo		daler	deler
arronçar	arronsar		desnarit	desnerit
atlot	al.lot		destroçar	destrossar
boscall	buscall		immensurable	immesurable
cérvol	cervo		recó	racó
comptaduria	comptadoria		testanejar	tastanejar
Cupidó	Cupido		vina	vine

P.

= = = = =

Vida Musical...

PARIS-MATCH

DURANT L'ASSAIG

- !! Lladres !!

- A on?

- No t'espantis, home, que estem assajant

El Mestre Millet vist per J. Renart

La caricatura que del Mestre Il·luis Millet ens ofereix, avui, el llàpis, sempre encertat, de J. Renart, ens fa reviure un dels moments -sens dubte, el més emotiu- del concert que l'Orfeó Català va efectuar el dia 6 de maig del 1928, a l'Asil de Sant Joan de Déu.

La crònica, que d'aquesta actuació fa la Revista Musical Catalana, diu que "a la meitat del concert un d'aquells infants, tot recolzant-se damunt de dues croses s'apropà al mestre Millet, li féu remesa del present d'una batuta i li adreçà un parlament entenedor". Aquesta és precisament l'escena que reproduïm a darrera pàgina. Hi podem veure com el Mestre Millet, amb una extraordinària afabilitat, rep, de mans d'aquell infant impossibilitat, l'obsequi i l'agraïment de tots els seus companys, els nens internats a Sant Joan de Déu: "... Digníssim Orfeó Català, la vostra gesta, tota plena de caritat cristiana, ens ha corprès; els vostres cants han tingut la valor d'ofegar els sanglots i gemecs que ixen del nostres pits per la vehemència del dolor; aquesta tarda heu realitzat el miracle de canviar els nostres tristos planys, en alegres rialles, totes plenes de satisfacció..... Jo voldria ésser gran per a copsar tota la grandesa de la vostra acció i així regraciar-vos-la com cal i mereixeu; més sóc petit i per això en nom dels meus germanets i en el meu propi, sols vos diré una paraula: Gràcies, moltes gràcies; o millor; que Déu vos ho pagui!".

En adreçar-se als cantaires els digué que sempre que veiessin aquella batuta, el seu humil obsequi, a les mans del Mestre Millet, es recordessin d'aquells pobrets nens de l'Asil de Sant Joan de Déu.

Quan l'infant acabà, el Mestre Millet, veritablement emocionat, prengué la batuta, i alçà el nen en els seus braços per tal de besar-lo.

L'última part del concert fou dirigida amb la nova batuta que acabava de rebre. De l'èxit obtingut en aquest concert ja en parlàvem en el número anterior, que reproduïa també un moment d'aquesta audició.

El concert del dia 6 de maig del 1928, organitzat per portar consol als pobrets nens de Sant Joan de Déu i amb el fi de recollir almoines per l'acabament del Sanatori Marítim de Calafell, omplí de veritable satisfacció tots els concurrents a aquesta emotiva i simpàtica festa, que com diu la Revista Musical Catalana "donà tot el fruit desitjat".

(Ve de la pàgina 18)

Vet ací un, només: En la sessió de la Junta Directiva, celebrada el 15 de maig de 1892, tot un vice-president, aleshores el mestre Vives, "demana permís per a comprar una llibreta per passar llista cada mestre". Quins temps aquells, Senyor!

¿ Algunes iniciatives per al nostre Orfeó i per als seus cantaires?

- Ens hauríem d'acostumar que la major part de les iniciatives partissin dels cantaires, precisament, i fossin dutes per escrit a la Directiva, sense por. I no esperar una Junta General. Sinó l'instant d'haver madurat la suggerència.

J. R

6 Mars 1928
L'obsequi d'una batuta.